

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อ การพัฒนา มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดในเขตภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการ จัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และศึกษาระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทาง วัฒนธรรมของจังหวัดในเขตภาคกลาง นอกจากนั้นได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และทางวัฒนธรรม ของจังหวัดในเขตภาคกลาง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ แบ่งตาม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่า ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีการนำหลักการจัดการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการ ข้าราชการการท่องเที่ยวให้พร้อมมีสูงสุด รองลงมาคือ การฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่น มีการวิจัยและ ติดตามผล มีการมีส่วนร่วม โดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น มีการประสานความ ร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการ ท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ มีการอนุรักษ์และ การใช้ทรัพยากรอย่างพอดี มีการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม มีประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว มีการลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและการลดของเสีย และมีการ ใช้การท่องเที่ยวเพื่อขยายเศรษฐกิจในท้องถิ่นต่ำสุด ตามลำดับ โดยทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ แบ่งตาม แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีการนำหลักการ จัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีการอนุรักษ์และการใช้ ทรัพยากรอย่างพอดีสูงสุด รองลงมาคือ มีการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ ร่วมกัน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบัน ศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่มีการฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่นมีการใช้การท่องเที่ยว เพื่อขยายเศรษฐกิจในท้องถิ่น มีการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและ วัฒนธรรม มีการมีส่วนร่วม โดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น มีการลดการบริโภคที่ เกินความจำเป็นและการลดของเสีย มีการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข้าราชการการท่องเที่ยวให้พร้อม

มีประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว และมีการวิจัยและติดตามผลต่ำสุด ตามลำดับ โดยทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

5.1.3 ผลการวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยรวม พบว่านักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในภาพรวม อยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุณค่าของแหล่งธรรมชาติสูงสุด รองลงมาคือ ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย ศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และการจัดการด้านการท่องเที่ยวต่ำสุด โดยทั้งหมดอยู่ในระดับดีเยี่ยม

5.1.4 ผลการวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยรวม พบว่านักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวสูงสุด รองลงมาคือ คุณค่าทางวัฒนธรรม การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และการจัดการด้านการท่องเที่ยวต่ำสุด โดยทั้งหมดอยู่ในระดับดีมาก

5.1.5 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง พบว่า หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ร้อยละ 36 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 92.690 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 76 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.940 ไค-สแควร์สัมพันธ์ (chi-square/df) เท่ากับ 1.220 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .976 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .021 โดยการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรกที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ได้แก่ ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวสูงสุด รองลงมา คือ การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม และการวิจัยและติดตามผล

5.1.6 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดในเขตภาคกลาง พบว่า หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ร้อยละ 41 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดในเขตภาคกลาง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 40.990 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 50 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.814 ไค-สแควร์สัมพันธ์ (chi-square/df) เท่ากับ .820 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .989 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ .000 โดยการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรกที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดในเขตภาคกลาง

ได้แก่ การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวสูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วม โดยการสร้างเครือข่าย พัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับท้องถิ่น การฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่น การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ แบ่งตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่า ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อมสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากคู่มือหรือเอกสารประกอบการท่องเที่ยวเป็นอีกสิ่งที่จะสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน หากเป็นเพียงกระดานถ่ายเอกสารเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับไปอาจจะทำให้รู้สึกเฉยๆ แต่ถ้าหากมีสีสัน และรูปภาพประกอบที่น่าสนใจ ก็จะสร้างความประทับใจ เป็นการสร้างแรงจูงใจที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปดูสถานที่จริง หรืออาจจะมีความประทับใจประกอบก็จะทำให้เป็นแรงจูงใจ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของดวงรัตน์ ด่านไธยนา (2553) พฤติกรรมในการเลือกและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อคู่มือการท่องเที่ยวด้วยตนเอง กรณีศึกษาชุมชนบางนกแขวก จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่ารูปแบบคู่มือทางการท่องเที่ยวของชุมชนบางนกแขวกนั้นจะต้องคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นโดยการนำเสนอเรื่องราวมาจากวิถีชีวิตของคนในชุมชนในรูปแบบการเล่าเรื่องแบบนิยายและการใช้ภาพประกอบแบบภาพวาดลายเส้นภาพสีน้ำเพื่อให้เกิดความรู้สึกสบายๆ เมื่อได้มาพักผ่อน ลักษณะการจัดวางรูปภาพและตัวอักษรควรมีลักษณะผสมผสานกันมีภาพเล็กประกอบกับภาพใหญ่ขนาดที่เหมาะสม นอกจากเอกสารที่มีให้บริการตามสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว ข้อมูลที่นักท่องเที่ยวได้ศึกษาก่อนที่จะมาสถานที่จริงก็มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ website แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร หรือแม้แต่การเตรียมตัวในการท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกิตติยา เด่นชัย (2558) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้และการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเมืองพัทยา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการรับรู้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่พักผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การรับรู้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่พักผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวหรือการเลือกสถานที่พัก และความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวหรือการเลือกสถานที่พัก

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ แบ่งตามแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีการนำหลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดีสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่เป็นสิ่งก่อสร้างที่ถูกสร้างขึ้นโดยฝีมือมนุษย์ ทำให้สิ่งก่อสร้างเหล่านั้นย่อมมีการทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมคือต้องการชื่นชมความงดงามของศิลปวัฒนธรรม แต่ความเป็นเอกลักษณ์ ความสวยงาม ความสะอาด ก็เป็นส่วนสำคัญในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว

กลับมาเที่ยวซ้ำ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของฤดี หลิมไพโรจน์และไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2558) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยามากที่สุด ตามด้วยความพึงพอใจต่อการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ภาพลักษณ์ด้านแหล่งท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยและภาพลักษณ์ด้านของที่ระลึก โดยความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูด ประกอบด้วยความเป็นเอกลักษณ์ ความงดงามของศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว การได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม ความสวยงามของสภาพภูมิทัศน์โดยรวมของสถานที่ท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทางด้านสถาปัตยกรรมของสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น

5.2.3 ผลการวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยรวม พบว่านักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในภาพรวม อยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยคุณค่าของแหล่งธรรมชาติ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความสมบูรณ์ สภาพความสวยงามทางกายภาพและสภาพภูมิทัศน์ มีเอกลักษณ์และโดดเด่นเฉพาะตัว มีความหลากหลายของระบบนิเวศ มีศักยภาพเหมาะสมต่อการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์ของสัตว์และพืชที่สำคัญต่อระบบนิเวศ ทั้งนี้เนื่องจากการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและยั่งยืน และมีการดูแลอย่างสม่ำเสมอ นอกจากหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและธรรมชาติแล้ว ชาวบ้านในชุมชนก็เป็นกำลังสำคัญในการดูแลรักษาเพื่อให้คุณค่าของแหล่งธรรมชาตินั้นยังคงอยู่ในภาพที่สมบูรณ์และสวยงาม เป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากที่จะมาซ้ำอีก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำลังเป็นที่นิยมอยู่ในขณะนี้ เพราะนักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสบรรยากาศของธรรมชาติ ใช้ชีวิตแบบ Slow Life สอดคล้องกับงานวิจัยของชลตรงค์ ทองสง (2557) ศึกษาเรื่องแนวคิดการพัฒนา Slow Tourism ในประเทศไทย พบว่าการท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism คือ การท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบ นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น เพราะผู้คนต่างเบื่อหน่ายสังคมเมืองที่วุ่นวายจึงอยากที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ใช้เวลาทำกิจกรรมอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น โดยเฉพาะ Slow Life คือ การท่องเที่ยวท่ามกลางความสงบในธรรมชาติและวิถีชีวิตความเป็นชนบท และถ้ามีกิจกรรมให้ทำในช่วงเวลาพักผ่อน เช่น ดูดาว ดูหิ่งห้อย ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวต้องค้างคืนอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวและยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

5.2.4 ผลการวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยรวม พบว่านักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวสูงสุด อยู่ในระดับดีมาก โดยศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้ดีขึ้น และมีศักยภาพในการพัฒนาจากปัจจัยภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนในการให้การสนับสนุน 2) คุณค่าทางกายภาพและการจัดกิจกรรม ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึง ความปลอดภัยและความหลากหลาย

ของกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว และความหลากหลายของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นจุดขายสำคัญในการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามาเที่ยวประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของประเทศไทยให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจอยากเรียนรู้และสัมผัสกับวิถีชีวิตชนบท ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมต่างๆ โดยนำมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องมีศักยภาพในการรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวด้วย เช่น พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ห้องน้ำ ไฟฟ้า รถโดยสารสาธารณะ ที่พัก การจัดกิจกรรม ความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมหรือการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเขตภาคกลางมีความเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามแหล่งท่องเที่ยวก็ควรมีการเพิ่มหรือพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิธนา เอี่ยมสะอาด และสุกานดา เทพสุวรรณชนะ (2557) ศึกษาเรื่องการเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางบกในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อรองรับการเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนมีความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางบกมีความต้องการระดับมากในทุกด้าน มีแนวทางดังนี้ ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจและการร่วมมือในเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และคนในชุมชนและผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ รวมทั้งการสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ในด้านความสะดวกในการเข้าถึง การส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวผ่านบริษัททัวร์ การสร้างกิจกรรมส่งเสริมด้านการขาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการเพิ่มช่องทางการตลาด การประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้เกิดวิชาที่สามารถใช้ในประเทศกลุ่มอาเซียน สำหรับด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ภาครัฐควรวางนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ประกอบการเตรียมตัวและปรับตัวให้เข้ากับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้ประกอบการควรปรับปรุงระบบการชำระเงินผ่านบัตรเครดิต บัตรเงินสดมากขึ้น การพัฒนาแอปพลิเคชันรวมทั้งเว็บไซต์เพื่อให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวและแบ่งปันประสบการณ์ท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการด้านธุรกิจท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมปลูกสิ่งก่อสร้างเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวพักผ่อนและควรต้องสอดคล้องกับภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว ประเด็นเพิ่มเติมในการเพิ่มศักยภาพด้านการพัฒนาหลักสูตรในสายวิชาชีพ

5.2.5 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง พบว่า หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ร้อยละ 36 โดยการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรกที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ได้แก่ ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวสูงสุด รองลงมา คือ การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม และการวิจัยและติดตามผล

5.2.5.1 การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวมีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ชุมชน และผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุด คือ

ผู้นำชุมชน ดังนั้น การประสานงานที่ดีที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากในการจัดกิจกรรมใดๆ แหล่งท่องเที่ยวต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนใกล้เคียงมาช่วยอำนวยความสะดวกและลงมือปฏิบัติ เช่น การทำความสะอาดแม่น้ำ ลำคลอง เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด น่ามอง รวมถึงเป็นรักษาสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การปลูกป่าทดแทน โครงการขยะคืนถิ่น การคัดแยกขยะก่อนทิ้ง การรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ล้วนแต่ต้องอาศัยการประสานงานที่ดีกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นสามารถดำเนินงานตามแผนการพัฒนาต่างๆ ที่วางไว้ได้ อีกทั้งตัวแปรสำคัญในการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจและจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ รักษาระบบนิเวศวิทยาให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ที่สุด การปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนในแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งเช่นกัน การปลูกฝังตั้งแต่ยังเล็ก และฝึกฝนให้สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากรุ่นสู่รุ่น มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนใกล้เคียง เยาวชนรุ่นใหม่จะสามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น และเมื่อเยาวชนรุ่นนี้เติบโตขึ้นจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยแหล่งท่องเที่ยวมีหน้าที่ประสานกับหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบแผนการพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว โดยในเบื้องต้นประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีการประสานงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่น (อบต. หรือเทศบาล) จังหวัด กลุ่มจังหวัด รวมทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อรับแผนในการพัฒนาท้องถิ่น หมายรวมถึงการปรับแผนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับกรมการท่องเที่ยว (2558) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของประเทศ พ.ศ.2558-2560 โดยกล่าวถึงความสามารถของภาครัฐและเอกชนในการปรับแผน การวางกลยุทธ์ใหม่ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของดวงพร อ่อนหวานและพิศานิพิมพ์ จันทรพรหม (2555) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการการสนับสนุนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในอำเภอกลายาณวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่จะมีผลต่อการพัฒนาชุมชน แต่ขาดความมั่นใจในการเริ่มต้นจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและต้องการได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อจัดการท่องเที่ยว

5.2.5.2 การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้เนื่องจากหากแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายของกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรม หรือร่วมสนุก ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนานยิ่งขึ้น หรือต้องมีการพักแรมเพื่อร่วมกิจกรรมในยามค่ำคืน เช่น เปิดเส้นทางศึกษาธรรมชาติใหม่ การศึกษาความหลากหลายของแมลง ในช่วงเวลากลางคืน เป็นต้น และถ้ามีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าได้ร่วมได้หลายอย่าง จนในการท่องเที่ยวครั้งนั้นไม่สามารถเข้าร่วมได้ครบก็จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวต้องกลับมาเที่ยวซ้ำอีกครั้งได้ สอดคล้องกับผลการประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus Group) พบว่า ทางอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยได้มีการสำรวจเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เพื่อเป็นการเพิ่มกิจกรรมให้มากขึ้น นอกจากนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของชลตรงค์ ทองสง (2557) ศึกษาเรื่อง แนวคิดการพัฒนา

Slow Tourism ในประเทศไทย พบว่า การท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism คือ การท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบ นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น เพราะผู้คนต่างเบื่อหน่ายสังคมเมืองที่วุ่นวาย จึงอยากที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ใช้เวลาทำกิจกรรมอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ยาวนานขึ้น การท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism ควรเกิดภายใต้แนวคิด 10 ประการ (10 Slow: 10 S) โดยสอดคล้องกับ Slow Activity คือ การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งที่ยาวนานขึ้น เน้นการพักผ่อนหย่อนใจท่ามกลางธรรมชาติหรือวัฒนธรรม

5.2.5.3 การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จำเป็นต้องมีการจัดการการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด รวมทั้งต้องมีการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้คงความเป็นเอกลักษณ์ เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนั้น ควรมีการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ให้ความรู้และขอความร่วมมือจากชาวบ้านในชุมชนโดยรอบและนักท่องเที่ยวให้ช่วยกันใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด เช่น การใช้น้ำให้มีประโยชน์มากที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยี คือ ให้มีการบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งลงสู่แหล่งธรรมชาติ เพื่อไม่ให้เป็นการทำลายแหล่งธรรมชาติ สอดคล้องกับผลการประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus Group) พบว่า อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยได้มีการกำหนดให้มีการเปิด - ปิด การใช้น้ำและไฟฟ้า โดยให้สามารถใช้ได้เฉพาะในเวลาราชการเท่านั้น มีการขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อนำน้ำมาใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ มากกว่าที่จะใช้น้ำในลำคลอง มีการบำบัดน้ำเสียก่อนการทิ้งลงสู่ธรรมชาติ โดยมีบ่อพักและหลังจากนั้นนำไปทิ้งในพื้นที่ดิน และปล่อยให้แห้งเองตามธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรธนะ โกศล และโชคชัย สุทธาเวช (2556) ศึกษาการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเต็มตัวในปี.ศ. 2558 จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สร้างชื่อเสียงและรายได้ให้แก่ประเทศเป็นอย่างมาก เมื่อเริ่มการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีแนวโน้มว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มปริมาณมากขึ้น ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจและเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านนโยบายและการจัดการควรหันมาให้ความสนใจการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด และยังคงรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้หรือเพื่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

5.2.5.4 การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารมีความทันสมัยมากขึ้น สื่อออนไลน์จึงมีความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ หรือให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว เพื่อความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล ทั้งข้อมูลการเดินทาง การเตรียมตัวในการท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นเสมือนสิ่งจูงใจอย่างดีให้กับผู้ที่สนใจที่จะท่องเที่ยว และเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งด้วย สอดคล้องกับผลการประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus Group) พบว่า ควรมีข้อมูลที่เป็นสื่อออนไลน์ในส่วนของกิจกรรม ประชาสัมพันธ์งานต่างๆ เป็นข้อมูลที่ทันสมัย มีการเคลื่อนไหวบ่อยๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถติดตามข่าวสารต่างๆ ได้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามการจัดทำคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวที่เป็นเอกสารก็ยังคงมีความสำคัญ เมื่อนักท่องเที่ยวได้มาถึงแหล่งท่องเที่ยวก็ย่อมต้องการ

คำแนะนำหรือคู่มือประกอบการท่องเที่ยวที่มีความละเอียดมากกว่าสื่อออนไลน์ที่เคยศึกษามา เช่น แผนการเดินทางศึกษาธรรมชาติ ระยะทางการเดินป่า สอดคล้องกับผลการประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus Group) พบว่า ควรมีข้อมูลที่เป็นเอกสารในส่วนของคุณข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้เป็นข้อมูลที่มาตรฐาน สามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงได้ และข้อมูลส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยนัก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของชลัยรัตน์ ศรีเอม (2554) ศึกษาเรื่องการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนพื้นที่สูงจังหวัดเพชรบูรณ์การจัดการการตลาดเพื่อการประชาสัมพันธ์เครือข่ายการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า การจัดการการตลาดโดยใช้การประชาสัมพันธ์โดยใช้รูปแบบตัวอย่างลักษณะของสื่อในการประชาสัมพันธ์ของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนพื้นที่สูงจังหวัดเพชรบูรณ์ผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับที่จะสามารถทำให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่สูงจังหวัดเพชรบูรณ์

5.2.5.5 การวิจัยและติดตามผล ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจุบันนักท่องเที่ยวให้ความนิยมท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น อุทยานจึงควรมีการประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมให้เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว ในด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาด ได้แก่ ลานจอดรถ ห้องน้ำ จุดทิ้งขยะ เป็นต้น หากอุทยานเตรียมไว้ไม่เพียงพออาจจะทำให้เกิดปัญหาการจราจร และปัญหาของขยะล้นอุทยานได้ สอดคล้องกับผลการประชุมสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus Group) พบว่า ทางอุทยานควรมีการจัดทำข้อมูลสถิติภาวะน้ำหลาก เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลในการเฝ้าระวังภาวะน้ำหลาก วางแผนในการให้บริการนักท่องเที่ยว วางแผนการรักษาความปลอดภัย รวมทั้งการซ้อมการหนีภัย การสังเกตสัญญาณเพื่อเตรียมความพร้อมกรณีเกิดภาวะน้ำหลากเพื่อให้เจ้าหน้าที่และชาวบ้านในชุมชนโดยรอบมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ทันเวลาที่ นอกจากนี้ ทางอุทยานควรมีการประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์วดี โพธิ์สิทธิพรธณ (2554) ศึกษาเรื่อง ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยอุทยานแห่งชาติจัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ด้านการรักษาระบบนิเวศวิทยา ที่มีลักษณะเด่นทางธรรมชาติและลักษณะภูมิประเทศแบบต่างๆ หรือทิวทัศน์ที่งดงาม เป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยพืชพรรณธรรมชาติและสัตว์ป่า ถึงแม้ว่ากรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชจะจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักค้างคืนและแบบไปกลับในอุทยานแห่งชาตินำร่อง 10 แห่ง แล้วก็ตาม แต่ผลการประเมินพบว่านักท่องเที่ยวทะเลาะกันจนเกินขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของทรัพยากรธรรมชาติ และจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของนักท่องเที่ยวที่ให้อาหารสัตว์ป่าส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของสัตว์ป่าและปัญหาการจราจรติดขัด สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ทำให้เกิดขยะและน้ำเน่าเสียตามมา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลให้ทางอุทยานต้องหามาตรการในการควบคุมอย่างเด็ดขาดเพื่อที่จะทำให้อุทยานแห่งชาติเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไปในอนาคต

5.2.6 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดในเขตภาคกลาง พบว่า หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดในเขต

ภาคกลาง ร้อยละ 41 โดยการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรกที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดในเขตภาคกลาง ได้แก่ การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวสูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วม โดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น การฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่น การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม

5.2.6.1 การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนการพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาวโดยการประสานแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในงานวิจัยนี้หมายถึง การประสานแผนพัฒนาการท่องเที่ยวกับองค์กรปกครองท้องถิ่น (อบต. หรือเทศบาล) จังหวัด กลุ่มจังหวัด และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ อรรถนุช โกศล และโชคชัย สุทธาเวศ (2556) ศึกษาการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเต็มตัวในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นอนาคตอันใกล้ที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างชื่อเสียงและรายได้ให้แก่ประเทศเป็นอย่างมาก เมื่อเริ่มการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีแนวโน้มว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มปริมาณมากขึ้น ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจและเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านนโยบายและการจัดการควรหันมาให้ความสนใจการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด และยังคงรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้หรือเพื่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด ซึ่งการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานราชการ องค์กร ภาคเอกชน เครือข่ายต่างๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในท้องถิ่นและการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นควบคู่กัน นอกจากนี้ควรพิจารณาและทบทวนถึงผลงานด้านวิชาการและการวิจัยที่ผ่านมาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

5.2.6.2 การมีส่วนร่วม โดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความอย่างยั่งยืนควรมุ่งเน้นการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องนำการท่องเที่ยวไปขยายเศรษฐกิจในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น ก็เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกันวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรพร พลพนาธรรม ปาริชาติ รัตนบรรณสกุล และปรมาภรณ์ สุกใส (2553) ศึกษาเรื่อง เครือข่ายทางสังคมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้อย มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยประการแรก เครือข่ายทางสังคมรูปวงกลม แสดงถึงการรวมศูนย์อำนาจในการตัดสินใจหลายด้าน ด้วยเส้นสัมพันธ์ที่ส่งอิทธิพลโดยรวม (Out Degree) จะช่วยให้เกิดภาวะผู้นำ และทิศทางการทำงานแบบรวมศูนย์เป็นเอกภาพ ทั้งนี้ ต้องมีการปกครองแบบธรรมาภิบาล โปร่งใส ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายด้วย

ประการที่สอง เส้นสัมพันธ์ที่ส่งอิทธิพล (Out Degree) และเส้นสัมพันธ์ที่มุ่งเข้าหา (In Degree) ที่แสดงความสัมพันธ์สองทาง (Reciprocal) แสดงว่าบทบาทของบุคคล มีทั้งอิทธิพล และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ประการสุดท้ายเส้นสัมพันธ์ที่มุ่งเข้าหา (In Degree) ที่มีความหนาแน่นของเส้นมาก มีทั้งการพึ่งพาภาคเอกชน ผู้มีชื่อเสียงในพื้นที่ และภาครัฐ การกระจายอำนาจให้ผู้คนมีที่พึ่งหลายๆ แหล่ง เป็นผลดีในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย

5.2.6.3 การฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรในท้องถิ่นหรือในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีส่วนร่วมทั้งในการอนุรักษ์และทำลายทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่นหรือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ให้รับรู้และมีส่วนร่วมในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว การให้ความรู้ และการฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนางลักษณ์ จันทาภากุล และนรินทร์ สังข์รักษา (2556) ศึกษาเรื่อง การศึกษาศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาจีน จังหวัดราชบุรีการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านหัวเขาจีน ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านหัวเขาจีน และศึกษาปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาจีน ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาจีนโดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านองค์กรอยู่ในระดับมาก แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญได้แก่ (1) การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (2) การให้ความรู้การจذبอบรมในการจัดการการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ (3) การศึกษาดูงานและการศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ และ (4) การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ การประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานต่างๆ ในระดับจังหวัด และสื่อต่างๆ รวมถึงการส่งเสริมการตลาดเชิงรุกของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ

5.2.6.4 การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากร ทั้งนี้เนื่องจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมของในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เป็นจุดเริ่มต้นของการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แสวงหาแหล่งท่องเที่ยวที่มีความแตกต่าง และหลากหลาย ดังนั้น การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างรายได้ให้กับแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ยิ่งแหล่งท่องเที่ยวใดสามารถสร้างความพึงพอใจและแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำได้ ก็จะเป็นการสร้างรายได้ให้กับแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นอกจากนั้น การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมยังเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปอีกด้วย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของฤดี หลิมไพโรจน์และไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2558) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยามากที่สุด ตามด้วย ความพึงพอใจต่อการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ภาพลักษณ์ด้านแหล่งท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย และภาพลักษณ์ด้านของที่ระลึก โดยความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูด

ประกอบด้วย ความเป็นเอกลักษณ์ ความงดงามของศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว การได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึก ความหลากหลายของกิจกรรมทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม ความสวยงามของสภาพภูมิทัศน์โดยรวมของสถานที่ท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทางด้านสถาปัตยกรรมของสถานที่ท่องเที่ยว

5. 2.6.5การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกและได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว 5 แห่ง โดย 3 ใน 5 แห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ดังนั้นการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือการบริการข่าวสารการท่องเที่ยวเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษมีส่วนสำคัญในการประชาสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี ทั้งข้อมูลที่อยู่ในสื่อออนไลน์ รูปภาพและข้อมูลที่นักท่องเที่ยวจะได้รับก่อนการตัดสินใจมายังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ต่างจาก เอกสารหรือแผ่นพับที่แจกให้กับนักท่องเที่ยวเวลาเดินทางมาถึงแหล่งท่องเที่ยวสิ่งนี้เหมือนคู่มือในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว การให้ข้อมูลทั้ง 2 ช่วงเวลาล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา ภูเสถว์ (2553) ทำการศึกษา เรื่องการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยศึกษาการจัดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว การดำเนินงานประชาสัมพันธ์กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า 1) สาเหตุและที่มาในการริเริ่มจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือการที่หน่วยงานภายนอกมองเห็นศักยภาพของชุมชนว่าสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้และการที่คนในชุมชนได้มองเห็นศักยภาพของชุมชนเองและร่วมกันพัฒนา เพื่อให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้น 2) สื่อหลักที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้แก่ การใช้สื่อมวลชน การใช้สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออินเทอร์เน็ต กลยุทธ์ที่ใช้ได้แก่ กลยุทธ์การใช้สื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย กลยุทธ์การประสานงานและร่วมมือกับหน่วยพันธมิตร และกลยุทธ์การสร้างมูลค่าเพิ่ม 3) กลยุทธ์ที่ใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนได้แก่ กลยุทธ์การใช้สื่อให้เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย กลยุทธ์การใช้สื่อบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ กลยุทธ์การใช้เครือข่ายการสื่อสาร กลยุทธ์การใช้ความรู้สึกและภาคภูมิใจ และกลยุทธ์ที่ใช้ให้เห็นประโยชน์

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรกที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดในเขตภาคกลาง ได้แก่

ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนควรมีการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในระดับ ได้แก่ ในระดับชุมชน โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนพูดคุยระหว่างกลุ่มเพื่อหาจุดร่วมในการทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาไปสู่การกระจายความร่วมมือไปยังกลุ่มต่างๆ โดยการจัดการวางแผน การจัดการผลประโยชน์และการสร้างความ

สามัคคีเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ในระดับเครือข่ายระหว่างชุมชน ควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ศึกษาดูงานร่วมกัน สร้างกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างพลังของเครือข่ายในระดับประเทศ ควรมีการจัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชุมชน

การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนควรมีการคำนวณและวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพโดยการคำนวณพื้นที่ของคน 1 คน หรือประมาณ 1 ตารางเมตร หรือการคำนวณขีดความสามารถในการรองรับที่แท้จริง หรือเทคนิคการจัดการผู้เยี่ยมชมโดยการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละวันให้สอดคล้องและสมดุลกับพื้นที่ รวมถึงการกระจายนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวตลอดทั้งปีแทนที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเฉพาะช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเท่านั้น

การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ชุมชนควรกำหนดให้มีมาตรการการใช้พลังงานอย่างประหยัด เหมาะสมตามความจำเป็น สนับสนุนให้มีการใช้พลังงานทดแทน ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่หมดเปลืองในกิจกรรมการท่องเที่ยว

การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม ชุมชนหรือเครือข่ายควรมีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจในการสถานที่ท่องเที่ยว อาทิเช่น การจัดทำเอกสารเผยแพร่ การให้บริการแนะนำให้ข้อมูลที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จัดทำสื่อในการสื่อสารการตลาดที่ทันสมัย เช่น การใช้ Digital Marketing หรือ Social Media จัดกิจกรรม Road Show ตามสถานที่สำคัญๆ ที่กลุ่มเป้าหมายไปใช้บริการ หรือการจัดประชุมสัมมนาในพื้นที่เพื่อเผยแพร่ภาพลักษณ์ของชุมชน

การวิจัยและติดตามผล ชุมชนควรมีการติดตามและประเมินผลโดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จโดยสมาชิกของชุมชน และควรมีการกำหนดวิธีการวัดวัตถุประสงค์ของโครงการในประเด็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ พันธุ์และสืบทอดวัฒนธรรม การเพิ่มรายได้ การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสำรวจ เป็นต้น รวมทั้งการติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยใช้เครื่องมือแบบผังใยแมงมุม (Spider Diagram) หรือเครื่องมือข่ายจัดความสัมพันธ์ (Venn Diagram)

การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5 อันดับแรกที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดในเขตภาคกลาง ได้แก่

การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรมีการสร้างเครือข่ายประสานความร่วมมือระหว่างกัน โดยมีข้อตกลงร่วมกันอย่างกว้างๆ ไม่เป็นการบังคับให้ต้องปฏิบัติตาม แต่อาจทำเป็นไปในลักษณะการกำหนดพันธะสัญญาร่วมกันและสามารถดำเนินการได้โดยอิสระ เมื่อมีความเข้มแข็งในความร่วมมืออาจนำไปสู่การยอมรับและสร้างการต่อรองกับหน่วยงานภายนอกได้ ระดับเครือข่ายที่ควรมี ได้แก่ เครือข่ายในระดับชุมชน เครือข่ายระหว่างชุมชน เครือข่ายระดับประเทศ และเครือข่ายระหว่างประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวนี้ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดกิจกรรมเยี่ยมเยือนระหว่างสมาชิกเครือข่ายเพื่อเปิดมุมมองที่หลากหลายระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วม โดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จไม่สามารถดำเนินการได้เพียงเพราะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น หากแต่จำเป็นต้องมีการร่วมมือจากทุกภาคส่วน อาทิ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนผู้ประกอบการ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประสบความสำเร็จได้นั้น จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือกันในทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน อันจะนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานที่เหมาะสม มีแนวทางการปฏิบัติและตรวจสอบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ต่อไปในอนาคต ตลอดจนควรจัดให้มีการสรุปทบทวนและกิจกรรมร่วมกันที่จะนำไปสู่การจัดความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างในเครือข่ายการท่องเที่ยว การจัดสรรผลประโยชน์ และการสร้างความสามัคคีเพื่อผลักดันให้เกิดการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนต่อไป

การฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่น เป็นที่เชื่อได้ว่าการจัดการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ประชาชนในท้องถิ่นจัดเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและเป็นฟันเฟืองสำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวประสบความสำเร็จหรือไม่สำเร็จได้ ดังนั้นการให้ความรู้ที่ถูกต้องต่อการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมา ความเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยวกับวิถีชีวิต ความสำคัญของการท่องเที่ยว และผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบที่อาจเกิดขึ้นได้จากการจัดการท่องเที่ยว จึงเป็นปัจจัยที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่เข้าใจ ยอมรับและมีส่วนร่วมในการดำเนินการท่องเที่ยวในชุมชนได้ ดังนั้นการจัดการฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่นในประเด็นดังกล่าว ซึ่งอาจจัดโดยหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ตลอดจนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทที่จะพัฒนาความคิดของประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเข้าใจตนเองรวมถึงผู้นำในท้องถิ่น มีการพัฒนาความสามารถของสมาชิกในการวิเคราะห์งานของตนเอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน และพัฒนาความชำนาญการในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จต่อไปได้

การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจัดเป็นทรัพยากรที่มีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจึงควรต้องพิจารณาถึงศักยภาพในการรองรับของพื้นที่ที่มีต่อนักท่องเที่ยว และต้องมีการกระจายนักท่องเที่ยวออกจากพื้นที่เสี่ยงและมีความเปราะบางออกไปให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้การกระจายนักท่องเที่ยวออกไปนั้นอาจต้องมีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวออกไปในหลากหลายพื้นที่ และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันมักเป็นไปตามกระแสความนิยมหรือจากสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเมื่อเกิดการรับรู้ในเวลาเดียวกันนักท่องเที่ยวมักจะเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งๆ นั้น จนอาจเกินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และจะนำไปสู่ความเสียหายของวัฒนธรรมในพื้นที่นั้นได้ นอกจากนี้การใช้ข้อตกลงร่วมกันของชุมชนก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการช่วยปกป้องและรักษาไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้

การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม เพื่อให้การปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปตามความมุ่งหมายของแหล่งท่องเที่ยว การจัดเตรียม

ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวในบริเวณจุดเริ่มการท่องเที่ยวจึงเป็นสถานที่ที่จำเป็นต้องจัดให้มีกับนักท่องเที่ยว ซึ่งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารอาจจัดเป็นรูปแบบห้องแสดงนิทรรศการ พื้นที่โล่ง หรือแม้กระทั่งจุดบริการเอกสารแผ่นพับที่สามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาพรวมของสถานที่ท่องเที่ยวในระยะอันรวดเร็ว ไม่เสียเวลาสำหรับการท่องเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยว จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวเข้าใจและปฏิบัติตัวในระหว่างการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องอำนวยความสะดวกต่อการให้ความรู้ด้านต่างๆ ในพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยภาพรวมเป็นอย่างดีสำหรับกรณีที่นักท่องเที่ยวมีเวลาจำกัดและไม่สามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดในภาคอื่นๆ ของประเทศไทย

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาก้าวหน้าความสำเร็จเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยการพัฒนาตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่มีส่วนร่วมต่อผลสำเร็จ

5.3.2.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมในประเด็นการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเชิงปฏิบัติของจังหวัดในประเทศไทย

5.3.2.4 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานโครงสร้างการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในทุกประเภทการท่องเที่ยว

5.3.2.5 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวคล้ายคลึงกับประเทศไทย

5.3.2.6 ควรมีการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงวิถีการท่องเที่ยวเพื่อวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน